

ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОПР МАТЕРІАЛІВ»

К.І. Залужна,

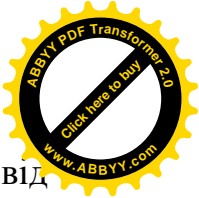
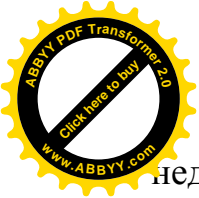
А.В. Башта

*Полтавський національний
технічний університет імені
Юрія Кондратюка*

Слово «патріот» грецького походження й означає «земляк співвітчизник» [1]. Патріотизм – одне з найглибших громадянських почуттів, елементи якого виникли ще за часів первісного ладу. Це почуття любові до своєї землі, до батьківщини, до своїх земляків, співвітчизники. За висловом відомого педагога В.О. Сухомлинського, нашого земляка, «патріотизм - серцевина людини», основа її активної позиції [2]. Патріотизм виявляється в практичній діяльності, спрямованій на розвиток свого колективу, свого докільця.

Патріотичне виховання повинно здійснюватись як єдиний процес на психологічному та ідеологічному рівнях. Це процес формування почуттів, уявлень, звичок, настроїв, прагнень. За твердженням учених, патріотизм спочатку народжується як почуття, а потім формується у вигляді ідеї [3]. Зароджується патріотизм у сім'ї, як тільки дитина починає розуміти «ми» і «вони», розвиваючись у школі разом з іншими почуттями. Формування патріотизму, патріотичної свідомості повинно стати фундаментом сучасного виховання не тільки в школі, а й у вищих навчальних закладах. Одною із складових виховання патріотизму є емоційне захоплення і пошана до національних героїв України, до славетних земляків.

Так склалося історично, що при викладенні курсу опору матеріалів уже на першій лекції, називаючи підручники, ми розповідаємо про одного з авторів підручника – нашого дивовижного земляка, академіка Георгія Степановича Писаренка, видатного вченого, талановитого педагога, надзвичайної душі Людину. Він народився 12 листопада 1910 року на хуторі Скрильники,

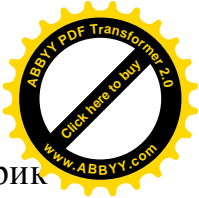


недалеко від села Дрижина Гребля Кобеляцького району, за 45 кілометрів від Полтави, в сім'ї козаків, які культивували шанобливе ставлення дітей до навчання і до науки взагалі. Складний, цікавий і нелегкий життєвий шлях Георгія Степановича, його здобутки – чудовий взірєць для наслідування. Він створив (1966 р.) у Києві єдиний у світі Інститут проблем міцності (ІПМ), заснував журнал «Проблеми міцності». Завдяки численним публікаціям результатів оригінальних досліджень ІПМ тепер відомий у всьому світі. В багатьох лекціях з опору матеріалів потрібно нагадувати студентам про особистий внесок у науку нашого земляка Г.С. Писаренка та його учнів, про його глибокий і дійовий патріотизм.

У Полтаві, на Подолі, є невеликий пам'ятник академіку Іванові Микитовичу Францевичу, який тут народився 21 серпня 1905 року. І.М.Францевич – учений у галузі фізичної хімії та матеріалознавства, один з основоположників порошкової металургії в нашій країні, засновник і перший директор Інституту проблем матеріалознавства АН України. За видатні досягнення йому було присвоєно в 1969 році звання Героя Соціалістичної Праці. Іван Микитович і Георгій Степанович працювали разом понад 15 років, а потім, будучи в річних інститутах, плідно співпрацювали аж до смерті Івана Микитовича Францевича в 1985 році. Ми розповідаємо про нього в завершальній лекції з опору матеріалів, розглядаючи перспективи розвитку науки про міцність, про міцність через руйнування, про нові матеріали.

Видатним механіком-математиком є наш земляк із селища Шишаки Полтавської області Юрій Олександрович Митропольський (народився 03.01.1917 року). Герой Соціалістичної Праці, академік. Він також працював деякий час із Г.С. Писаренком (1946-1950) в Інституті будівельної механіки АН України (тепер Інститут механіки НАН України) з 1958 р. Ю.О. Митропольський – директор Інституту математики України.

Спілкуючись зі студентами під час консультацій, відвідуючи гуртожиток, можна знайти нагоду і розповісти про інших видатних наших земляків, наприклад, про Духова Миколу Леонідовича (1904-1964) – вченого в галузі



механіки, конструктора важких танків, який народився в селі Веприк Галицького району Полтавської області; Побєдоносцева Юрія Олександровича (1907-1973), іменем якого названа вулиця в Полтаві. У 30-ті роки під його керівництвом була створена нова ракетна зброя, в тому числі й знаменита "Катюша". Ми гордимся ще одним ученим-ракетником спеціалістом у галузі механіки і процесів керування академіком Володимиром Миколайовичем Челомеєм (1914-1984). Він народився в Польщі, але після Першої світової війни сім'я переїхала до Полтави, оселилася на Келінському проспекті (тепер Першотравневий). Академік Володимир Миколайович Челомей - двічі Герой Соціалістичної Праці.

Читаючи лекцію про теорії міцності, класичні та новітні, ми наводимо й теорію міцності Писаренка-Лебедева. І тут потрібно розповісти про академіка Анатолія Олексійовича Лебедева, який навчався в аспірантурі Георгія Степановича Писаренка, під його керівництвом захистив кандидатську та докторську дисертації. Він і понині працює в Інституті проблем міцності.

Наукові праці А.О. Лебедева відомі і визнані як у нашій країні, так і за її межами. Так, він є членом Американського товариства матеріалів, Нью-Йоркської АН, Російської академії проблем якості, Санкт-Петербурзької АН із проблем міцності, експерт INTAS та ін.

А.О. Лебедев – гордість Інституту проблем міцності, гордість України.

Розповідаючи про видатних людей у галузі науки, котру викладаємо, ми намагаємося піднести патріотичний дух нашої молоді, допомогти їй осмислити, який вклад може зробити особисто кожний студент у розбудову нашої батьківщини.

Словник іншомовних слів. -К., 1974.

Сухомлинський В.А. Как воспитывать настоящего человека. К., 1975.

Володимир Гонський. Патріотизм як основа сучасного виховання та ідеології держави // Рідна шк. - №2. - 2001.

Писаренко Г.С. Воспоминания и размышления. - К.: Наукова думка, 1994.